

IPB-transparant – jaargang 6 – nr 2 – januari 2003 – driemaandelijks tijdschrift van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad – Guimardstraat 1 – 1040 Brussel – tel. 02/509 96 87 – fax 02/509 96 09 – e-mail ipb@interdio.be – website www.ipbsite.be – rek. 784-5832889-14

*verantwoordelijke uitgever: Leon Van Luchene
afgiftekantoor: Brussel 4*

Editoriaal

Spiritualiteit: een voorbehouden terrein?

Het verlangen naar een zinskader dat vele stukjes leven bij elkaar houdt of brengt en waarin het hele doen en laten van mensen samenhang en betekenis krijgt, is groter dan ooit. Spiritualiteit is in. De talrijke bijeenkomsten rond spiritualiteit getuigen ervan. Mensen zoeken naar spiritualiteit.

De beleving van spiritualiteit door niet-gewijde christengelovigen is er altijd geweest, in vele vormen en in diverse graden van zichtbaarheid en intensiteit. Ook vandaag zijn er mannen en vrouwen die zich inschakelen in spirituele tradities zoals de franciscaanse of die van Don Bosco. Nog altijd ontmoet je mensen die helemaal doordrongen zijn van de geest van Cardijn. Contexten en noden van onze tijd liggen aan de bron van nieuwe spiritualiteitsbewegingen, zoals Sant' Egidio, de Arkgemeenschappen, de Focolare...

Daarnaast zoeken en vinden vele vrouwen en mannen in hun dagelijks leven thuis, in hun beroep, in hun contacten een eigen spirituele levensader, met het geloof als een betrouwbare, maar niet altijd gemakkelijke gids, want soms erg confronterend. Het is een vaak ongeziene en niet altijd als dusdanig (h)erkende spiritualiteit. Blijven dan nog de vele mensen die een vermoeden hebben van een dieper levensgeheim, die hunkeren naar een leven dat niet afhangt van toevallige impulsen of dat extern wordt aangedreven. Mensen op zoek naar God?! Onder hen 30 % jongeren, volgens de vrijzinnige ethicus Koen Raes.

Spiritualiteit mag niet beperkt worden tot tijden en plaatsen die uitsluitend worden voorbehouden aan het heilige, aan God. Het woord zelf draagt nog steeds de bijklank van iets verhevens, boven en buiten het doordeweekse bestaan van mensen, en in zijn volheid slechts haalbaar voor 'professionelen', (god)gewijden.

God spant zijn tent onder mensen. Hij breekt ze telkens op om aanwezig present te zijn op de plaatsen en in de omstandigheden waar het leven hen dag na dag brengt. Daar laat hij zich evenzeer ontmoeten en kennen. In de diverse leefsferen waarin mensen zich dagelijks ophouden en mens proberen te worden, spreekt God hen aan om 'heilig' te worden, dat wil zeggen om heelheid te brengen, beeld van Hemzelf te zijn: in het huwelijks- en gezinsleven, op school, in een atelier, op een werf of een bureau, in ontmoetingen met burens en vrienden, met daklozen en vluchtelingen...

Elke mens die sporen van God zoekt en ontdekt in het gelaat van de mensen die hij tegenkomt of langs de weg van de zorg voor anderen, staat midden in de spiritualiteit van waaruit Jezus leefde. "*De caddie van een moeder of een vader die boodschappen doet in een grootwarenhuis, is niet alleen gevuld met producten, maar vooral met liefde*", zegt bisschop Paul Schruers vaak. Hoe dicht het levensverhaal van mensen aanleunt bij het leven dat God voor alle mensen wil, wordt soms verrassend duidelijk in gesprekken met elkaar over een

evangelieverhaal. Dan blijkt hoe sterk Jezus op het leven van mensen van vandaag betrokken is, waar het zich ook afspeelt, hoe sterk het ook getekend is.

De rol van de kerk daarin? Ze heeft een schat te geven en te ontvangen.

Te geven vanuit een rijke spirituele traditie: van beschouwing en aanbidding, van gebed en sacramentele beleving, van inzet en inkeer, van denken, liefhebben en handelen, aangestuurd door het zoeken naar God en zijn spreken tot mensen van alle tijden. Dus ook - en in even grote mate - vanuit het geloofsverstaan en de geloofsbeleving van mensen van vandaag.

Te ontvangen. Vanuit haar geloof in de Geest is de kerk ook altijd een 'lerende organisatie'. Haar spirituele wijsheid dankt ze niet alleen aan het Woord en de traditie, maar ook aan het zoeken van mensen naar een authentiek leven als christen, in de voetstappen van Jezus. Terzelfder tijd wordt ze als kerk - worden wij, word ik -, vanuit het verlangen en de vragen van mensen en samenleving voortdurend herinnerd aan wezenlijke opdrachten als: "Ik zend u...", "Bekeer u...".

Mensen dichterbij hun beleving van de zin en de diepte van het dagelijks bestaan brengen, en het eigen spoor van God in die beleving erkennen, dat is, in het jaar van de diaconie, een onvervangbaar dienstwerk.

Hubert Schepers
voorzitter

*****

IPB-nieuws

Bij onderstaand artikel de twee logo's overnemen aub

Colloquium

Hedendaagse gelovigen religieus gevoelig en dakloos

Op 18 december 2003 ging in Leuven het colloquium over lekenspiritualiteit door. Het IPB was samen met de faculteit Godgeleerdheid de inrichter ervan.

Het thema was een schot in de roos: zo'n 120 aanwezigen, en dat op een 'doordeweekse' werkdag.

Na een kort welkom door IPB-voorzitter Hubert Schepers gaf voormalig stafmedewerker Dirk Kerkhoven meer toelichting bij de achtergrondtekst lekenspiritualiteit die momenteel in het IPB groeit. Hij legde drie accenten: het dagelijkse leven als vindplaats van het geloof, de professionaliteit van de gelovige en het belang van het voeden van het religieuze landschap.

Prof. Lamberigts bracht ons terug naar Vaticanum II. Hij schetste het wel en wee van het decreet over het lekenapostolaat. Tijdens het concilie werden gespreksthema's aangesneden die nog altijd actueel zijn (het algemeen priesterschap van elke gelovige, de zending van de leek om deel te nemen aan de kerkopbouw en de verspreiding van het evangelie).

Prof. van Harskamp nam de huidige situatie onder de loep. Hij belichtte het nieuwe religieuze verlangen vanuit cultuursociologisch perspectief. Zo blijken veel mensen op zoek te zijn naar zin en heelheid. De mens wordt echter meer en meer op zichzelf terug geroepen, en zoekt naar manieren om daarmee om te gaan. Religiositeit is één van die manieren. Voor de kerk en de theologie betekent het een uitdaging om die religiositeit op een kritische manier kansen te geven.

Het namiddagdeelte bestond uit drie getuigenissen.

Dirk Boone van het bezinningscentrum 'Oude Abdij' te Drongen benadrukte het belang van het gebed en de contemplatie. Gebed staat in het hart van elke christengelovige, gewijd of niet-gewijd.

Dat er grootse dingen verborgen liggen in heel kleine, eenvoudige en dagelijkse gebeurtenissen heeft Barbara Focquaert geleerd bij de Arkgemeenschap waar ze een jaar gewoond heeft.

Tenslotte vertelde Jan De Vriese over zijn ervaringen als godsdienstleraar. Het concrete levensverhaal van een mens heeft een doorslaggevende invloed op zijn spiritualiteit.

De dag werd afgesloten met een slotbeschouwing door Trees Dehaene.

Zij pleit voor een ontmoeting tussen gelovigen vanuit de eigenheid van hun spiritualiteit. Die biedt een kans tot verdieping en authenticiteit zowel voor de individuele gelovige (leek, priester, religieuze) als voor de gemeenschap.

Het blijft belangrijk werk te maken van een goede integratie van het zogenaamde lekenperspectief binnen de kerk en aansluitend van lekenspiritualiteit. De verstrengeling van lekenspiritualiteit met het dagelijkse concrete leven van zorg dragen voor elkaar behoedt de gemeenschap tegen teveel vergeestelijking.

Wanneer leken binnen de kerk echt volwaardig aanwezig zijn, is ook de kerk binnen de samenleving meer zichtbaar.

op kleur achtergrond

eventueel in twee lange verticale kolommen?

Ontmoetingsdag zaterdag 15 maart 2003

Weg van gemeenschap

Nieuwe evangelische groepen ontmoeten elkaar

Op het colloquium *Eén zending, vele vormen. Leken en religieuzen: samen, en anders* dat het IPB in februari 2001 organiseerde, bleek dat christenen vandaag Jezus' boodschap en zending op velerlei wijzen proberen te verwerkelijken. Mensen weten zich geroepen tot nieuwe vormen van evangelisch leven, verbonden met een bestaande spiritualiteit of op zoek naar een nieuwe spiritualiteit. Sommigen engageren zich om in gemeenschap samen te leven. Anderen komen geregeld samen en beleven hun engagement daar waar ze wonen en werken.

Weg van gemeenschap. Nieuwe evangelische groepen ontmoeten elkaar

Om tegemoet te komen aan de vraag naar *ontmoeting, uitwisseling en verdieping* rond de *basispijlers* van deze nieuwe vormen van evangelisch leven, brengt het IPB de leden van deze nieuwe evangelische groepen samen.

Christenen die niet tot een van deze groepen behoren, maar op zoek zijn naar méér evangelisch leven, zijn van harte welkom.

Inhoud

Gebed, gemeenschap en engagement vormen het fundament van deze nieuwe kiemen van evangelisch leven. In drie gespreksrondes leiden telkens twee personen vanuit hun ervaring het thema in. Nadien gaan de deelnemers over dit onderwerp in gesprek. Een hartelijke ontmoeting en authentieke uitwisseling openen perspectieven voor de toekomst.

Vierend bidden, biddend vieren. *Zuster Johannes Fillet*, abdis van de Sint-Trudoabdij Male, en *Antoinette Van Mossevelde*, KUC Gent, leiden het onderwerp in. In gespreksgroepen wisselen de aanwezigen ervaringen uit over het GEBED.

Verbonden en verbindend leven. Een tweede gespreksronde handelt over het leven in GEMEENSCHAP. *Pater Walter Corneillie*, provinciaal van de Redemptoristen, en *Bart Pieters*, Huis van Vrede Kortrijk, verwoorden hun visie op dit thema.

Bewogen in beweging zetten. *Trees Castelein*, Dochter der Liefde, en *Veerle Mortelmans*, beiden werkzaam in Kloostereck Brussel, en *Veerle Audenaert*, Dwarsverband Jezuiten leken, geven aanzetten tot een gesprek over ENGAGEMENT.

Programma

09.00 uur	onthaal, koffie, inzingen
09.30 uur	welkom en bezinning
10.00 uur	eerste gespreksronde
11.30 uur	tweede gespreksronde
13.00 uur	broodmaaltijd
14.30 uur	derde gespreksronde
16.00 uur	gebedsviering
17.00 uur	einde

*Datum: zaterdag 15 maart 2003

*Plaats: Vormingscentrum Guislain, Gent

*Deelname: € 25,00 (broodmaaltijd inbegrepen)

*Folders en inlichtingen: IPB-secretariaat. Zie ook www.ipbsite.be

*****

In 't vizier

Doodsteek voor het socio-cultureel volwassenwerk?

De laatste weken is er veel te doen geweest over het sociaal-cultureel volwassenwerk. Van verschillende kanten wordt het ontwerpdecreet in vraag gesteld. Vele christelijke verenigingen voelen zich bedreigd. Peter Warson schetst ons wat op het spel staat.

Eind vorig jaar keurde de Vlaamse Regering een ontwerpdecreet voor het sociaal-cultureel volwassenwerk goed. Dit ontwerp regelt de erkenning en de subsidiëring van verenigingen, vormingsinstellingen en bewegingen.

In de sociaal-culturele sector is daarover heel wat ontevredenheid.

Het ontwerp plaatst het sociaal cultureel werk namelijk eenzijdig in de vrije-tijdsfeer. Het begrip 'niet-formele educatie' wordt immers zeer eng ingevuld. Dit is zeer bedenkelijk, zeker in het licht van maatschappelijke evoluties in het kader van levenslang en levensbreed leren.

De ambitie om via regionale volkshogescholen een breed aanbod te realiseren is verdedigbaar. De toekomst zal echter moeten uitwijzen of deze piste de juiste is, vooral omdat er een gevaar voor verschraving van het aanbod dreigt. Het sociaal-cultureel werk is immers altijd geschraagd geweest door vrije organisaties, en net dit aspect komt bij dit decreet in het gedrang.

Een ander knelpunt is de financiering. Om dit ontwerpdecreet te realiseren zijn er voor 7,5 miljoen euro bijkomende middelen nodig. Niet gering. Dit bedrag is echter een minimum meerkost. Het moet dienen om de hervorming van de vormingsinstellingen mogelijk te maken.

Op dit ogenblik beschikt de regering over een goede 3,5 miljoen euro bijkomende middelen voor dit decreet. Niet eens de helft van wat er nodig is. Aangezien de interesse van de beleidsvoerders vooral uitgaat naar nieuwe initiatieven, dreigen de bestaande organisaties van deze situatie de dupe te worden. Indien er geen bijkomende middelen worden gevonden – of de inhoud van het decreet gewijzigd wordt, verliezen sommige vormingsinstellingen tot 50 % van hun (nu al erg krappe) subsidies. De gevolgen laten zich raden: nogal wat vormingsinstellingen zullen hun werking fors moeten terugschroeven of zelfs hun deuren moeten sluiten. Organisaties zullen bovendien in competitie en concurrentie met elkaar worden gebracht en enkel de best gerangschikten (op basis van overheidsappreciatie) zullen een toelage krijgen. Maar zelfs dit laatste moet dan nog binnen een strak budgettaire carcan worden gerealiseerd.

De sector reageert al een hele tijd tegen dit ontwerp. Tot nu toe mag niets baten en wordt elk protest afgedaan met slogans als “jullie zijn nooit tevreden, er komt toch veel geld bij” en “de sector wil geen verandering”. De waarheid is anders: de sector is niet bang van veranderingen, maar vraagt van de overheid wel dat er een behoorlijke regelgeving wordt gerealiseerd.

Peter Warson

Directeur Centravoc (cultuurdienst van de Christelijke Arbeidersbeweging)

Aansluitend bij dit onderwerp zijn de artikels Omtrent consumentisme en verrechtsing en De 'kwaliteit' van cultuur van Jan Blommaert, Eric Corijn en Dieter Lesage (De Standaard, resp. 2 en 3 januari 2003) lezenswaardig.

in kadertje op kleur achtergrond

AAN TAFEL!

zaterdag 8 maart 2003

Een vastendag bij het begin van de 40-dagentijd, in alle Vlaamse bisdommen op één of meerdere plaatsen. Van 10 tot 17 uur. Een dag “**van inkeer en van omkeer**”. Zijn wij als christenen niet te tam in ons engagement voor méér gerechtigheid en vrede in onze wereld? Waarmee zijn we bezig, wij die zijn “gezonden om te dienen”?

Men kan ook inschrijven om thuis mee te doen (en eventueel alleen het slotuur mee te maken op één van de locaties). Info in uw eigen regio (telefoon): 015/29 84 53, 03/287 35 81, 051/26 56 10, 09/223 40 30 en 011/23 53 06 of op de volgende websites: www.broederlijkdelen.be, www.paxchristi.be en www.kerknet.be onder ‘diaconie’.

Dit is een gezamenlijk initiatief van Broederlijk Delen, Caritas Internationaal Hulpbetoon, KMS, Missio, Pax Christi Vlaanderen, WZZ en diverse diensten parochiepastoraal.

Dravende kudden?

De onmiddellijke stopzetting van de campagne *SOS Chauffeurs*. De eindbehandeling van het wetsontwerp verkeersveiligheid. Het verkeer ligt een aantal politici nauw aan het hart, en ook kerkmensen.

Met zijn verkeersactie (2001) heeft het IPB weggebruikers voor verantwoordelijkheid in het verkeer willen sensibiliseren.

Eind vorig jaar schreef de Permanente Raad van de Franse bisschoppen een brief over verkeersveiligheid als een evangelische uitdaging. De Raad heeft het over het verantwoord gebruik van vervoermiddelen; over aandacht voor slachtoffers en hun verwanten én voor hen die een ongeval veroorzaakt hebben; en over de verantwoordelijkheid van de staat. De brief besluit: *“Gij zult niet doden: dit oorspronkelijk gebod bewaart vandaag al zijn actualiteit, ook op de weg. Maar het evangelie laat ons een oproep van Christus horen die nog verder gaat, die van een mentaliteitsverandering. Zoals in andere domeinen gaat het ook hier om houdingen geïnspireerd door de liefde! Men neemt de weg niet, men deelt de weg. De weg is een plaats waar men anderen ontmoet. Zij moet plaats laten voor de zwaksten, uit eerbied voor hen en opdat zij vrij zouden zijn om ervan te genieten in een sociale ruimte die die naam waardig is. Bij het evangelie in de leer gaan veronderstelt dus de zelfbeheersing, wederzijdse hulp, bewustzijn van zijn verantwoordelijkheden. De weg wordt dan de plaats waar broederlijkheid zichtbaar is.”**

Het is verheugend vast te stellen dat zowel politici als kerkmensen voor veilig verkeer ijveren. Zonder een wil tot veiligheid vanwege sterke en zwakke weggebruiker zal er echter niets veranderen. Dus: niet draven in het verkeer, maar rustig verder rijden of stappen.

**Sécurité routière: d'un défi évangélique* is te lezen op www.cef.fr onder *communiqués* (30 oktober 2002)

*****

Kortgeknipt

Uitvaart van een dakloze

Diaconie, het beleven van Gods liefde in een concrete mensengemeenschap, behoort tot de kern van het geloven zelf. Bewust van die waarheid namen enkele christengelovigen het initiatief een overleden dakloze kerkelijk te begraven. Een tweede bijdrage in de reeks n.a.v. het Jaar van de dienstbaarheid.

Philippe was een clochard met vaste stek in de Ravensteingalerij te Brussel. Hij stierf op 10 november 2001.

Philippe kwam uit de omgeving van Charleroi. Hoe hij in Brussel en op straat belandde weten wij niet. Regelmatig sprak Philippe over zijn kinderen. Niemand weet hoeveel kinderen hij juist had. Na zijn dood heeft niemand zich aan de publieke instanties als familie bekendgemaakt. Philippe had (nu) een andere familie. Zij bestond uit zijn kleine ‘fanclub’: mensen die in Brussel leven of werken, en regelmatig voorbij hem kwamen en met hem spraken; sociale dienstverleners.

Deze ‘familie’ heeft Philippe een waardige uitvaart bezorgd, louter uit eerbied voor de persoon die zij als hun broeder in Christus beschouwden. 23 personen waren aanwezig. Op de plechtigheid hebben verschillende onder hen getuigd over hun contact met Philippe, en over de daklozen in Brussel.

Geneviève kon niet aanwezig zijn. Haar portret van Philippe werd tijdens de viering voorgelezen.

Philippe verlangde de onveilige en gewelddadige wereld van de straat te verlaten. Van het luttele dat hij bezat hebben weinig scrupuleuze mensen hem nog beroofd. Vele malen stal men hem zijn geld of radio. De radio was voor Philippe een aanwezigheid die leven bracht.

Philippe was een poëet, een dromer, een filosoof.

Hij aarzelde niet om mij een compliment te geven over de kleuren van mijn kleren. Hij hield van pastelkleuren, vooral van groen. Soms groette hij mij 's morgens met kleine gedichtjes.

Philippe hield van eenvoudige zaken. Met Kerstmis aarzelde hij niet zijn kerstboom en kaarsjes rond hem uit te stallen. Eveneens had hij zijn persoonlijk tuintje, met nu eens planten of dan weer bloemen die hij o.a. bij zijn verjaardag zo dankbaar ontving.

Dit jaar heeft Philippe zijn 51 jaar gevierd. Bij deze gelegenheid wilde hij herbeginnen te leven, te bestaan. Hij verlangde naar een klein appartementje, naar een familie.

Het leven heeft er anders over beslist.

Philippe, ik wens je vanuit heel mijn hart een klein warm en vredevol nestje te vinden, ver van dit geweld en ver van de koude. Dat het nieuwe leven dat je begint, een waardig leven mag zijn. Dat iemand over jou mag waken, je mag beschermen en je vol liefde mag omringen.

Lieve praatte dikwijls met Philippe. Op de uitvaart deelde zij het volgende: *Op een Goede Vrijdag-dienst leerde ik Philippe kennen. Toen zei hij mij: zonder kruisweg is er geen Pasen. Welke realiteit in deze woorden schuilt weten alleen hij, God, en misschien enkele mensen. Heel regelmatig vroeg Philippe mij of ik nog naar de kerk ging. Voor hem was het te moeilijk geworden. Steevast vroeg Philippe mij voor hem te bidden. Nu beleeft hij zijn Pasen in de Heer. Als christengelovigen zijn wij gezonden om te dienen, om Pasen voor alle mensen hier op aarde te bewerken.*

In hun inzet brengen vele mensen elkaar dikwijls heel discreet hoop en leven. Door Philippe te begraven, getuigden een handvol christenen van de hoop op eeuwig leven ons door Jezus' Pasen gebracht, en van hun verbondenheid met om het even wie, in de Verrezenen. Een verbondenheid die leven, eeuwig leven geeft.

In kadertje (misschien centreren onder het artikel van hierboven...)

Jaar van de dienstbaarheid op het web

www.kerknet.be onder ‘diaconie’

U vindt er: activiteiten, blikvangers, publicaties...

en ook een discussieforum om over een maandelijks onderwerp te debatteren.

Thema voor februari: Verzoening. Gemakkelijk vergeven is een teken van zwakheid.